Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCI. Ч. 50. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. П'ЯТНИЦЯ, 16-го БЕРЕЗНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MARCH 16, 1984 No. 50. VOL. XCI.

НТШ в Европі стало членом Наукової Ради при СКВУ

Кент, Огайо (ПС НР). — Найновішим членом Наукової Ради при СКВУ стало Наукове Товариство ім. Шевченка в Европі. Товариство очолює один із найбільш заслужених членів НТШ, проф. д-р Володимир Кубійович, головний редактор Енциклопедії Українознавства. Заступником голови є проф. д-р Володимир Янів, ректор УВУ в Мюнхені, а науковим секретарем є проф. д-р Аркадій Жуковський.

Наукова Рада при СКВУ є світовою надбудовою українських наукових і науково-навчальних установ з головним завданням репрезентувати і координувати українське наукове життя у вільному світі.

Президія Наукової Ради опрацьовує гльобальний проєкт-плян координації діяльности українських наукових установ у вільному світі. Тепер також розглядається можливості скликання загального українського наукового конгресу у зв'язку із відзначенням 1000-ліття хрищення України.

Членом Наукової Ради при СКВУ може стати кожна українська наукова установа, яка розуміє вагу координації українського наукового життя у вільному світі. В справі членства в Науковій Ради при СКВУ слід писати до її Президії на таку адресу: Naukova Rada SKVU, c/o U.H.A, P.O.Box 312, Kent, Ohio 44240.

СУА відзначає Тиждень Визначних Жінок

Ню Йорк. — В рамках відзначування Тижня Визначних Жінок 83-ий Відділ Союзу Українок Америки влаштовує тут в середу, 21-го березня ц.р. цікавий вечір під кличем: „Українська жінка в точних науках".

У вечорі беруть участь Любов Дражевська, Уляна Любович, Лариса Онишкевич і Катря Червоняк.

Л.Дражевська буде доповідати про ботаніка Наталію Янату-Осадчу і геолога Ганну Закревську; У. Любович — про лікаря Софію Окуневську-Морачевську, а Л. Онишкевич — про Наталію Кобринську.

З уваги на запрошення на вечір представниць американських жіночих організацій Катря Червоняк буде перекладати на англійську мову доповідь двох перших прелегенток.

Вечером, що відбудеться в Українському Інституті Америки, при 2 Схід 79-та вулиця, буде вести Варка Бачинська.

83-ий Відділ запрошує на цей цікавий вечір українське громадянство. Початок імпрези о год. 6:30 вечора.

ВИСТАВКА УКРАЇНСЬКИХ ВИШИВОК

Нюарк, Н. Дж. — Окружна Управа СУА в Ню Джерзі влаштовує виставку українських вишивок Мирослави Стахів в Робсон авдиторії Ратгерського університету, при High St. в Нюарку в неділю, 18-го березня, від год. 12-ої до 5-ої по полудні. Виставка включає 12 вишитих гербів з різних частин України.

Д-р Б. Витвицький очолив Раду мужів довір'я бібліотеки

Нюарк, Н.Дж. — Д-р Богдан Витвицький очолив Раду мужів довір'я публічної бібліотеки в Нюарку на черговий рік.

Публічна бібліотека в Нюарку має найбільшу кількість книг у стейті Ню Джерзі та складається із головної бібліотеки і 11-ох відділів. Понад 1 мільйон книжок є її власністю, поруч із численними платівками, касетами, компюторами, фільмами та іншими засобами інформації. До її дирекції належить мейор міста Кеннет Гібсон та інші високі урядовці міста.

Д-р Б. Витвицький

Д-р Б.Витвицький є широко відомий в американських та українських колах зі своєї наукової і політичної діяльности, працював вже не раз в акціях Демократичної партії. Він є автором праці „Інший голокост" про переслідування нацистами слов'ян і циганів. На тему того голокосту він мав виклади у різних університетах.

Д-р Б. Витвицький студіював у Дітройті в стейтовому університеті Вейн, а докторат здобув в Колюмбійському університеті. Він є тепер головою Товариства українсько-американських професіоналістів і підприємців.

„Булава" виступить у Філядельфії і Ню Йорку

„Булава", вокально-музично-танцювальна група з Торонто розпочинає своє світове турне концертом у Філядельфії в суботу, 17-го березня ц.р., о год. 7:30 вечора, у Нортіст авдиторії, а чергового дня в неділю, 18-го березня ц.р., виступить в Ню Йорку у Фешен Інституті, при 24-ій вулиці захід, о год. 3:00 пополудні.

У СЕНАТІ ВНЕСЕНО ПРОПОЗИЦІЮ ПРО ДЕНЬ ЕТНІЧНОГО АМЕРИКАНЦЯ

Вашінгтон. — Сенатор Леррі Пресслер з Південної Дакоти вніс у Сенаті пропозицію встановити день 16-го вересня 1984 року „Днем Етнічного американця".

В цей спосіб, обоснував сен. Пресслер, Уряд ЗСА може відзначити величезний вклад у розвиток країни, що його дали етнічні групи цієї країни. Далі сен. Пресслер ствердив, що перепис населення в 1980 році виявив, що 188 мільйонів населення має предків неамериканців, що становить 83 відсотки. Це вказує найкраще на те, що ЗСА є таки „плюралістичною мозаїкою". Тому треба один день в році посвятити тій справі та вказати на багату етнічну спадщину цієї країни, що може мати велике значення для держави перш за все, щоб викликати краще порозуміння поміж різними етнічними групами, пояснити американцям яку велику ролю відіграли в історії країни численні етнічні групи, і збудити у громадян гордість із свого походження і звернути увагу на це виїмкове явище, яке існує в ЗСА, де люди з різних країн почуваються як у себе дома. Вони вибрали Америку як свою батьківщину тому, що це країна великих можливостей, а передусім країни свободи — заявив сен. Пресслер.

Резолюція, позначена S.T. 253, була видрукована в „Конґресовому рекорді" з 2-го березня ц.р.

В Караґанді помер український єпископ

Джерзі Сити, Н.Дж. — Як подають самвидавні журнали, в дні 26-го травня 1983 року в Караґанді, Казахстан, помер єпископ підпільної Української Католицької Церкви Олександер Хіра. Його перевезли на заслання в Казахстан у 1949 році, де він перебув з малими перервами 35 років.

Єпископ Олександер Хіра народився 17-го січня 1897 року на Закарпатті. Свої богословські студії закінчив у Будапешті і в 1920 році став священиком на Закарпатті. Відтак став професором в духовній семінарії в Ужгороді, а в 1934 році її ректором. Після того як мадяри зайняли Карпатську Україну, О. Хіра був під домашнім арештом, хоча продовжував навчати семінаристів.

З початком совєтської окупації ужгородський єпископ Теодор Ромжа назначив о. Хіру своїм генеральним вікарієм, а опісля за дозволом Папи Пія XII таємно висвятив о. Хіру на епископа. У лютому 1947 року, після мученицької смерти еписопа Ромжі, єпископа О.Хіру ув'язнили в Ужгорожі та перевезли до Львова, де засудили на 25 років концтаборів і заслання. Коли НКВД дізналося, що О.Хіра був таємно висвячений на єпископа, його перевезли до Києва у приміщення НКВД і він перейшов ряд допитів. Йому закидували таємні зв'язки з Ватиканом і засудили за „зраду держави", позбавляючи совєтського громадянства із забороною повернутись в Україну.

На засланні єпископ О. Хіра виконував душпастирську службу, не зважаючи на переслідування КҐБ, але по смерті Сталіна його амнестовано і він повернувся на Закарпаття, де у своєму рідному селі виконував душпастирську працю. Однак, його знову арештували і засудили. Від 1957 року він перебував знову у концтаборі в Караґанді. В 1962 році його звільнили з концтабору, але не дозволили повернутись в Україну. Він залишився в Караґанді та обслуговував німецьких католиків та від 1978 року був офіційним священиком німецьких католиків в Караґанді. На тому пості він і помер, ніколи не зраджуючи Церкви і своїх душпастирських обітів.

Проф. Б. Боцюрків отримав стипендію

Вашінгтон. — Міжнародний Центр ім Вудро Вілсона для науковців винагородив проф. Богдана Р. Боцюркова з університету Карлетон в Оттаві десятимісячною стипендією в роках 1984-1985. В тому часі проф. Боцюрків буде працювати над монографією п.н. „Політика і релігія в Україні: Православна Церква, держава і соціяльні зміни в роках 1917-82".

Міжнародний Центр ім. В.Вілсона для науковців був заснований Палатою Репрезентантів в ЗСА в пам'ять цього 28-го президента ЗСА як міжнародний інститут для ширших студій у 1970 р році. Від того часу понад 600 науковців здобули наукові стипендії для поградуаційних праць.

ПОМЕРЛА МЕЛАНІЯ ГОЛЮКА

Ню Йорк. — У четвер вранці, 15-го березня, після тяжкої хвороби померла тут на 85-му році Меланія з Бачинських Голюка. Вона залишила сина Євгена з дружиною Інною, внуків і правнуків.

Відбудеться зустріч з письменницею Д. Гуменною

Ню Йорк. — З нагоди 80-річчя з дня народин і 60-річчя літературної праці відомої української письменниці Докії Гуменної, Об'єднання Українських Письменників „Слово" і 64-ий Відділ Союзу Українок Америки влаштовують тут окремий Вечір-зустріч з письменницею, щоб її вшанувати.

У Вечорі беруть участь проф. Григорій Костюк, д-р Андрій Шуль і мисткиня слова Лідія Крушельницька.

Зустріч відбудеться у суботу, 24-го березня ц.р., в год. 5:00 по полудні, в домівці СУА, 108 Друга авеню.

ПІСЛЯ ЧОТИРЬОХ РОКІВ у польській в'язниці під закидом шпигунства Аліція Веселовска, яка була секретаркою в Об'єднаних Націях, заявила, що вона бажає повернутися до своєї попередньої праці в Ню Йорку. Тепер на волі вона старається про пашпорт та дозвіл виїзду до ЗСА. Своє звільнення вона завдячує генеральному секретареві ОН Перезові де Куеярові, який відвідував Польщу та добився її звільнення. Від часу перебування на волі А. Веселовська вже була двічі переслухана у поліції та знає, що за нею слідкують.

РІШУЧА БОРОТЬБА з продавцями наркотиків на східній долині міста в Ню Йорку, що її веде Міська управа в останньому часі, дала великі позитивні наслідки, хоч майже всі арештовані переступники закону вже знову випущені на волю. Там не тільки зменшилися торговельні нелегальні трансакції наркотиками, але значно, бо аж на 50 відсотків, впала стопа злочинности, в тому — крадіжки і грабіжництво зменшились на 50 відсотків, а вломи до помешкань — на 25 відсотків.

ГУССЕЙН ВИКЛЮЧАЄ БЕЗПОСЕРЕДНІ ПЕРЕГОВОРИ З ІЗРАЇЛЕМ

Амман, Йорданія. — Йорданський король Гуссейн, займаючи становище до близькосхідніх проблем, зокрема замирення в Ливані у зв'язку з переговорами ливанських фракцій у Швайцарії, заявив, що він особисто бачить розв'язку тільки тоді, як з Ливану будуть виведені усі чужі військові з'єднання, а справою замирення займеться Арабська ліга, яка вже давно повинна була перебрати ініціятиву в свої руки на Близькому Сході.

На запитання журналістів, чи він бачить будь-яку можливість переговорів з Ізраїлем і Сирією, які найбільше замішані у конфлікт у Ливані, король Гуссейн різко і категорично підкреслив, що він особисто виключає всякі переговори з Ізраїлем, не згадуючи вже про концесії, яких домагається Єрусалим, і забезпечення північних кордонів.

У політичних колах заяву Гуссейна вважають відкиненням мирної концепції президента Роналда Регена, який заохочував Йорданію й інші помірковані арабські країни ввійти у безпосередні розмови з ізраїльським урядом з метою визнання його як самостійної держави і підписання мирного договору, який значно змінив би цілу ситуацію на Близькому Сході.

Заява Гуссейна заскочила Державний департамент у Вашінґтоні і самого Президента, з яким йорданський король зустрічався тут минулого місяця і все тоді виглядало, що він, Гуссейн, радше підтримуватиме мирну ініціятиву ЗСА на Близькому Сході і серед арабських держав. Очевидно, Вашінгтон не видав ще жадної офіційної заяви в цій справі, але ні в кого не залишається сумніву, що постава Йорданії здержить принаймні на деякий час нові пропозиції Державного департаменту і Р. Регена, який все ще надіється на мирну розв'язку не тільки ливанської проблеми, але також цілого комплексу проблем в цьому районі світу.

В окремому інтерв'ю король Гуссейн вияснив справу так: Ізраїль знаходиться на нашій землі. Завдяки американській зійськовій, економічній та іншій допомозі та політичній підтримці на міжнародному форумі, він втримується і закріплює своє володіння нашими землями, поселюючи на них своїх людей та приїжджих з Европи поселенців. Америка дала себе вманеврувати в таку незручну позицію, що Ізраїль диктує їй певні справи, зокрема справи, які мають відношення до Ізраїля. ЗСА вважають, що єдиною державою, надійною на Близькому Сході, є Ізраїль Цієї помилки мусять позбутися ЗСА, якщо вони хочуть жити у приязних відносинах з поміркованими арабськими країнами, зокрема Йорданією, Єгиптом, Савдійською Арабією та іншими.

Політичні спостерігачі думають, що безпосередньою причиною критики американської політики на Близькому Сході королем Гуссейном є протест Ізраїля проти продажу Йорданії модерної американської сброї, хоч Гуссейн що заввагу категорично відкинув.

У СВІТІ

ГОЛОВНОКОМАНДУЮЧИЙ армії в Сальвадорі Адольфо О. Бляндон заявив, що хоча існує великий брак амуніції, який можна буде відчути при кінці місяця, вибори назначені на 25-го березня відбудуться під доброю військовою охороною, незалежно від того чи прийде мілітарна поміч із ЗСА.

В РИМІ ЗЛОЧИНЕЦЬ М. Нобілі тримав декілька годин під терором закладниками дітей в одній з публічних шкіл разом з учителями. Вкінці, після того як він застрелив сторожа школи, посадник міста переконав його піддатися і випустити живими всіх закладників.

В АФГАНІСТАНІ БАГАТО вояків дезертирує з армії, тому, що уряд видав постанову, якою продовжив на рік примусову військову службу, що тепер буде тривати чотири роки. Вояки в столиці Афганістану почали втікати як почули минулого тижня вістку передану через радіо і телевізію, що тепер військова служба буде тривати чотири роки.

УРЯД ҐРЕНАДИ НЕ ДОЗВОЛИВ на приїзд відомого негритянського виконавця „калипсо" з Барбадосу, який мав виступати на відзначенні перевороту в Ґренаді, у наслідок якого прийшов до влади Моріс Бішоп. Його прихильники в Ґренаді створили перед трьома місяцями окрему „фундацію", яка має дбати про відзначення тих, що згинули 19-го жовтня минулого року під час перевороту у наслідок якого острів зайняли американські війська.

У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ поширився страйк вуглекопів, який охопив понад 100,000 робітників. Провідники юнії вуглекопів передбачають, що до кінця тижня будуть вже замкнені всі копальні, хоча тепер ще йдуть бійки поміж тими, що страйкують і тими, що бажають далі працювати. Страйк викликала загроза зачинення ряду копалень і справа підвишки платні для вуглекопів.

ПРЕЗИДЕНТ ЗАМБІЇ Кеннет Д. Каунда запропонував зорганізувати переговори поміж урядом Південної Африки і сусідніми державами, які мають негритянське правління. Не зважаючи на напружені відносини поміж цими державами і урядом Південної Африки, К. Каунда заявив, що прем'єр уряду Південної Африки П. Бота — чесна людина, який старається знайти дорогу в цій „підмінованій" частині світу. Замбія, як і сусідні держави, є залежна економічно від Південної Африки.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР Ізраїля Їцак Шамір заявив, що СССР не хоче нав'язати дипломатичні зв'язки з Ізраїлем тому, що „ненавидить жидів". Виступаючи на зібранні для рятування совєтських жидів, Шамір сказав, що „ніколи не було логічної причини чому СССР зволікає з відновленням дипломатичних зв'язків з Ізраїлем, за виїмком незрозумілої ненависти до жидівського народу".

ПІДПРИЄМЕЦЬ З ЛИВАНУ та три інші особи недавно підкинули ряд бомб у Великій Британії. Англійська поліція схопила вже атентатчиків, а уряд Великої Британії заповів, що як уряд Ливану не стримає терористичних елементів з тієї країни, воно відіб'ється на дипломатичних відносинах поміж обидвома державами.

В ЙОРДАНІЇ ВІДБУЛИСЯ перші від 17 років загальні вибори, щоб вибрати шістьох представників до нижчої палати парляменту на опорожнені місця. З-поміж шістьох нових членів парляменту, три є пов'язані із мусулманськими фундаменталістами. У тих виборах вперше в історії Йорданії мали право голосувати також жінки.

В ЛЬОЗАННІ ГОВОРЯТЬ, В ЛИВАНІ ВОЮЮТЬ

Бейрут, Ливан. — В той час, як провідники різних ворогуючих ливанських сторін засідають у спокійному місті Льозанні, Швайцарія, у вигідному готелі, де не падають бомби й не горить підлога під ногами, — в той сам час у столиці Ливану тут, ще в середу, 13-го березня, йшли бої й велося бомбардування кварталів з мирним населенням. Від вибухів і стрілів тут загинуло принаймні 25 осіб, а із сорок осіб були тяжко поранені. Серед постраждалих принаймні половина — це діти.

Цю обставину — різкий контраст поміж стражданням народу та словесною перепалкою поміж завзятими й непримиренними провідниками різних фракцій, переважно релігійних антагоністичних груп, використовують тепер негативно наставлені взагалі до Ливанської країни закордонні чинники, а репортери, пишучи статті проти ливанських провідників, ілюструють ці свої звідомлення світлинами, де поруч розкошів конференційних заль у Швайцарії, поставлеі роздираючі душу натуралістичні фотографії з тілами вбитих ливанських дітей. З другого боку, — кажуть деякі знавці близькосхідних справ, — може такі драстичні зіставлення зроблять антагоністів у Льозанні більш згідливими, щоб вони легше і швидше встановили не тільки короткотривале перемир'я, (що його перший ліпший „вор-лорд", воєнний отаманчик, вміє перервати новою сальвою кулеметної стрічки), але справжній мир, коли мусулманська більшість, — яка не мала влади, в країні, і християнська меншість, яка тримає владу в Ливані досі, — договоряться поміж собою про якусь тривалу коекзистенцію.

В Льозанні є малі познаки на оптимізм: у середу, 13-го березня, всі сторони погодились на припинення вогню в Бейруті. У нарадах тут бере участь президент Ливану Амін Ґемаєль і ще вісім релігійних фракційних лідерів, та обсерватори-араби з Сирії та Савдійської Арабії. Наступною справою для вирішення конференції є розгляд пропозицій про політичну розв'язку цього затяжного конфлікту, який особливо загострився в Ливані після інвазії на Ливан ізраїльських військ влітку 1982 року що викликало зі свого боку „пожвавлену контрдіяльність" Сирії в цій шматованій війною країні.

В АМЕРИЦІ

ПРЕЗИДЕНТ РЕҐЕН апелював у вівторок, 13-го березня, в Ню Йорку до зібраних на бенкеті членів Конференції молодих жидівських провідників, організації, що є частиною Юнайтед Джуїш Аппіл, підтримати його заходи в зміцненні мілітарно Йорданії, а особливо просив їх не перешкоджати йому у висиланні модерного мілітарного устаткування цій поміркованій Близькосхідній арабській країні, якщо американці „не хочуть, щоб Сирія опанувала ті терени". Президента зустріли зібрані американці, жидівського походження, оваційно, коли Президент запевняв не тільки про непорушність ізраїльсько-американської приязні, але ще й зміцнення її, — але згадка про Йорданію і її військове забезпечення Америкою викликало все таки незадоволені спорадичні вигуки з гущі зібраних.

РАДА ДОВІРЕНИХ Стенфордського університету в Каліфорнії голосами 22 до двох відкинула пропозицію Білого Дому примістити на терені університету 40-мільйоновий майбутній центр для Публічних справ ім. Роналда Регена. У своїй відмові Рада довірених, подякувавши Едвінові Місові, дорадникові Президента, за такий плян-пропозицію, все таки сказала, що такий центр „не відповідатиме духові й потребам університету та нормальному управлінню активностей на його території". Цей центр публічних справ мав бути частиною великого будівельного комплекту, що включатиме архів, бібліотеку і музей президента Регена. На бібліотеку й музей Стенфордський університет погодився, а плянований центр зустрів велетенську опозицію від студентства й професорського складу університету тому, що названим центром мав би керувати Інститут Гувера — війни, революції і миру. А цей інститут, напівнезалежна від університету установа, занадто „правий" і „консервативний", як на смак ліберальних стенфордців.

СЕНАТОР МЕТЦЕНБАУМ, демократ з Огайо, робить „прикрість" Едвінові Місові під час переслухань Е. Міса Судовою сенатською комісією, що має вирішити, чи буде Е. Міс, чи не буде генеральним прокуратором ЗСА, як цього бажає президент Реген. Переслухання Е. Міса, які мали б тривати всього пару годин, через упередження деяких членів комісії до головного Регенового дорадника з Білого Дому є велике, і полагодження справи Е. Міса завдяки цьому перенесено ще на тиждень. Цей раз затримка сталася через гроші: 15,000 долярів, які Е. Міс не зголосив, як свій прибуток. Ці гроші — це позичка дружині Е. Міса Урзулі від приятелів. Не зважаючи на різні труднощі під час переслухання, знавці-політики пророчать Е. Місові, що його кандидатура буде затверджена.

В ТОЙ ЧАС, КОЛИ ПРЕЗИДЕНТ Реген натрапив на труднощі вислати додаткову військову допомогу до Сальвадору, справа допомоги партизанам в Нікараґуа, які борються проти лівого марксистського уряду в цій центральноамериканській країні, полагоджується позитивно. Без ніякої опозиції було ухвалено сенатською Комісією в справах розвідки допомогу у висоті 21-го мільйона долярів. Обидві допомоги — розглядалися в середу на Комісії апропріяцій, що минулого тижня відкинула цю пропозицію Президента голосами 15 до 14. Цей раз допомога ухвалена, бо стала додатком до закону допомоги Африці, де розпаношилася страшна посуха.

У наступному числі Українського Тижневика:

In The Weekly, March 18:

- Assassin of Bandera and Rebet reported to be living in South Africa.
- Mustafa Dzhemilev sentenced to seventh term.
- Ukrainian Institute exempted from back taxes.
- Sounds and views interview with conductor and violinist Adrian Bryttan.
- Panorama, Notes on people, Book review, Letters to the editor, plus our regular features.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda".

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $1.25 місячно. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Партійний політик чи державний муж?

Так званий „Супер-вівторок", 13-го березня цього року, в якому відбулося п'ять передвиборів і шість „кокусів" (партійних зібрань), які вирішували, на якого кандидата будуть голосувати 516 делеґатів на конвенцію Демократичної партії у липні,— цей ніби вирішний — як виглядало — вівторок насправді покищо не вирішив багато, бо не дав відповіді на запит, хто буде демократичним кандидатом на Президента ЗСА. Ні один з двох головних суперницьких кандидатів (три вже відпали зараз після перших передвиборів у Нюгемпширі, а три інші ледве втримуються в цих передвиборах) не здобув остаточної перемоги, а 516 делеґатів після цього „Супер-вівтірка" поділені поміж Волтером Мондейлом і Ґері Гартом більш-менш порівну.

В дальших передвиборчих перегонах, здається, ще братиме участь сенатор Джан Ґленн і негритянський провідник Джессі Джексон, а Джордж МекҐоверн, колишній суперник Ніксона, зрікся кандидатури, подавши за причину безвиглядність його кандидатури. Але вислід голосування в оцьому, ніби „потужному вівтірку" важливий не так статистикою голосів і числом ще діючих президентських кандидатів, як фактом, що американський нарід далі матиме нагоду приглядатися до „двобою" поміж Гартом і Мондейлом, допитуючись у кожного з них, яка властиво програма одного й другого.

Інакше було б, коли б дійсно сенатор Гарт здобув (до своїх раніших семи перемог) ще й два стейти південні — Джорджію та Алабаму, то Мондейл уже практично був би „викінчений". А, так, як справа мається тепер, то американці мають розвагу — цікаві перегони на кандидата Демократичної партії, що триватимуть ще довгенько. Будуть теж цікаві дебати. Такі дебати, наприклад, в останьому тижні відбулися в місті Атланті, Джорджія. Ці публічні дебати були поміж тоді ще п'ятьма учасниками передвиборів (з участю МекҐоверна). З ходу тієї спільної конференції виходило, що її учасникам йшлося не про з'ясування існуючих між ними різниць політичної філософії й конкретної програми, а про те, щоб доказати, чи то Мондейл, чи Гарт, чи Гленн є справжнім виразником Демократичної партії і „правдивим" демократом.

Гарт закидав Мондейлові, що той, завдячуючи астрономічне фінансування своєї виборчої кампанії робітничим юніям, насправді, як Президент ЗСА, буде боронити інтереси не цілого народу, а тільки вибраних груп, яким завдячуватиме свій вибір. Знову ж Мондейл закидав Гартові, що він не має того досвіду, який має сам Мондейл, що був чотири роки у Вашінґтоні при Картерові його заступником. Знову Гарт закидав Мондейлові, що той свою аґітацію обмежив до обіцянок всім і вся всього, чого не можна буде виконати; а Мондейл закидав Гартові, що той робить ставку виключно на свою „молодість" і на „новаторство", а Гарт, мовляв, має 47 років віку, а сам Фріц Мондейл є всього на дев'ять років старший. З усіх дотеперішніх передвиборів і всієї дотеперішньої передвиборчої активности демократичних кандидатів ще не можуть американські виборці з'ясувати собі, як виглядала б Америка, її внутрішня і зовнішня політика, якщо б один з цих демократичних кандидатів засів у Білому Домі. В останньому недільному випуску „Ню Йорк Таймсу" в статті на першій сторінці під заголовком „Голова в Голову" сказано виразно, що сам провід Демократичної партії ще не певний, хто властиво найкраще репрезентував би її у листопадових виборах.

Є в Демократичній партії багато чесних, розумних і добрих патріотів. А майбутнє має ще виявити і великого формату державного мужа. Всі американські громадяни чекають на нього. Тим часом і зареєстровані республіканці і інші прихильники кандидатури Роналда Реґена мусять признати, що Демократична партія в ЗСА — найчисленніша, і вона має за собою величезні історичні заслуги, поруч із величезними шкодами, що їх нанесли ліві ліберали, для яких більше значення мають харчові картки для чорних, фінансування жіночих абортів з державних фондів чи редукція військового бюджету, як деколонізація Сходу Европи, яким вони не цікавляться. Сумно, але правдиво.

Натомість це президент Роналд Реґен, хто пропаґує „моральне переродження" американського суспільства для добра усієї Америки, і його варто бачити президентом ЗСА ще наступні чотири роки.

Михайло Кучер

ЧИ МОГЛО БУТИ ІНАКШЕ?

Таке питання ставлять собі поляки. Чи могла Польща мати самостійність після Другої світової війни?

У Польщі надії на західніх союзників під час Другої світової війни жили довго. Відповідь прийшла тоді, коли совєтська армія наближалася до Варшави. Вже тоді поляки, які були в Лондоні і мали зв'язок з рідним краєм, знали, що Польщу чекає совєтська окупація, а це значить втрата самостійности.

Москва припинила зв'язки з Лондонським польським урядом після справи з Катинем. Полякам стало ясно, що в конфлікті з Москвою не можуть розраховувати на допомогу Лондону. 1918 рік не міг повторитися.

Після Сталінграду Німеччина почала повільний відступ. У Теграні на початку 1944 року визначено окупаційні сфери, без огляду на те, де будуть війська при закінченні війни. Окупаційні війська, кожне у своїй сфері буде рішати справу самовизначення. В совєтській інтерпретації це означає тільки одно — втрату незалежности окупованих країн.

Залишається питання — чи могло бути інакше? З документів англійських архівів видно, що долю так званих польських земель вирішив 1939 року лорд Галіфакс. У британському парляменті він сказав, що лінія Рібентроп-Молотов покривається з лінією лорда Керзона. Після атаки Німеччини на СССР і розпаду совєтської армії Сталін боявся, що Німеччина буде пробувати зробити мир із західніми державами. Тоді Гітлер може кинути всі свої дивізії на західньому фронті проти СССР. Совєтський представник Майський тривожно питав Ідена, міністра закордонних справ Англії, чи таке можливе? Власне тоді Англія, як би хотіла, могла забезпечити незалежність Польщі. Сталін мусів би погодитись. Але становище змінилось у користь Москви.

Коли прийшло до совєтсько-польських переговорів, Англія не підтримала плянів генерала Сікорського, який домагався ризьких кордонів. Черчіль, пишучи листа до Сталіна, вважав, що територіяльні кордони мають збігтися з етнографічними. А це означає лінію Керзона.

Ще 9-го листопада 1941 року, коли німецька армія була під Москвою, Сталін запевняв світ, що СССР не має і не може мати такої воєнної мети, як захоплення чужих земель. „Не маємо, бо не можемо мати наміру накидати силою нашої волі і нашого режиму слов'янським народам, або іншим поневоленим европейським народам. Жадної інтервенції у внутрішні справи інших народів".

Шість тижнів пізніше Сталін вимагав від Ідена формального погодження з тайним протоколом щодо кордонів СССР з червня 1941 року. Це означало анексію балтійських країн, разом з Вільном, лінії Керзона та анексії Басарабії і Буковини. Справу Польщі покищо не порушено. Вимоги Сталіна до Англії були тільки пробою виявлення реакції на них.

Сталін почув від Ідена багатократні запевнення, що на мировій конференції Англія не буде ставити спротиву територіяльним вимогам Совєтського Союзу. Плебісцит у балтійських країнах буде визнаний як воля народів.

Три роки перед тим Гітлер отримав Судети, де, правда, чехи були в меншості. Вже на переломі 1941-1942 років Сталін був свідомий того, що західні союзники не будуть ставити спротиву територіяльним зазіханням СССР, в тому і совєтським намірам щодо Польщі. Після Сталінграду Москва вже плянувала як використати перемогу над Німеччиною. Англія і ЗСА визнали тимчасовий маріонетковий уряд у Варшаві, але долю Польщі вирішено в Теграні. Ось що каже офіційна британська історія Другої світової війни. Тут варто згадати тільки одно речення: „Росіяни отримали в Теграні без жадних концепцій зі свого боку вільну руку в накиненні Польщі територіяльних і політичних вимог, які ставлять країну в політичну залежність від СССР". Сталося так навіть без натиску з боку Сталіна, але з ініціятиви ЗСА та Англії. Розмову в чотири очі запропонував Сталінові Черчіль. Він скористав з того, що президент Рузвельт почував себе нездоровим. Пізніше таку ж розмову в чотири очі мав президент Рузвельт із Сталіном.

Черчіль сказав, що „для нас немає нічого більш важливого як безпека західніх кордонів СССР. Треба узгіднити політику, яку пізніше можна накинути полякам". (Press upon Poles)

Сталін не вірив своїм вухам: „Чи маємо рішати все без поляків?". Черчіль сказав: „Так! Ми вирішимо справу в трійці — СССР, ЗСА-Англія, а до поляків звернемося пізніше".

Президент Рузвельт пішов ще далі і запевнив Сталіна, що згоджується з його плянами щодо Польщі, але не може того виявити публічно, бо не хоче втратити сім мільйонів польських голосів при виборах. Висловив надію, що Сталін зрозумів Рузвельта. Сталін зрозумів.

Черчіль рішучий противник т. зв. апізменту щодо Німеччини, шукав компромісу з СССР коштом незалежности Польщі. Це заохотило Сталіна до дальших вимог.

Лорд Вансітар, критик тогочасної британської політики, сказав: „Покер можна виграти, не маючи нічого в картах, але при умові, що їх не бачить противник".

Після перемоги над Німеччиною ЗСА сподівалися втягнути СССР у війну з Японією. На президента Рузвельта мали поганий вплив Гаррі Гопкінс та Ізадор Любін, який ненавидів Польщу.

Більше про цю справу можна знайти в книзі Заводного „Честь понад усе" („Nothing But Honor").

Читання колись тайних, а тепер доступних британських документів робить враження, що західні великодержави могли оборонити Польщу та взагалі Східню Европу якби мали волю і готовість на певне ризико.

Що ж тепер робити Польщі? Одна є тільки передумова до незалежности втримати в народі волю до боротьби і стремління до незалежности.

Один мехіканський публіцист сказав: „Надія — це стан духа. В залежності від того намір стає дійсністю".

Бажання волі і політичної незалежности в Польщі живе. Польща бореться за таку мету кожного дня. В той спосіб утримується активність громадянства і воля до виборення кращого завтра.

Роман Савицький

Вогонь Прометея

(З нагоди симфонічного концерту УНС)

Дня 1-го квітня 1984 року в Карнеґі Голл відбудеться мистецька подія найбільшого маштабу. З нагоди 90-річчя, Український Народний Союз влаштовує Великий Симфонічний Концерт Української Музики, чим продовжує традицію подібних святкувань минулих ювілеїв своєї організації.

У проводі концерту — видатний диригент Володимир Колесник (Київська Опера). Участь у програмі беруть такі видатні сили як світової слави піяністка Лідія Артимів, Канадський-Український Оперний Хор та Американська Симфонічна Оркестра.

Влаштування концерту такого типу вимагає величезного вкладу праці та астрономічних коштів. З того приводу наше суспільство вдячне УНСоюзові за спонзорування цієї ґрандіозної імпрези.

У програмі вперше у ЗСА будуть виконані повністю такі музичні твори: „Святкова Увертюра" Юрія Фіяли (спеціяльно замовлена УНСоюзом); „Слов'янський Концерт" для фортепіяну і оркестри Бориса Лятошинського, та кантата-симфонія „Кавказ" сл. (сл. Т. Шевченка) Станислава Людкевича.

Програма підібрана і зрівноважена дуже вдало. Композитори заступають три головні осередки українського музичного процесу: Лятошинський — Київ, Людкевич — Львів, Фіяла — еміграція (Монтреаль). Цікаво, що всі три композитори — це творці великих форм і залюбки писали для симфонічної оркестри. Всі три були провідними композиторами в своїх осередках творчости.

Лятошинський основував модерну школу між композиторами київської групи; Фіяла промовляє мовою музичної сучасности та при тому не цурається українських народних впливів. Він же відомий у міжнародних музичних видавництвах. В українській музиці Людкевич — це зв'язок між вокальною музикою XIX віку та чисто інструментальними вимогами XX століття.

На перше місце у творчості Людкевича висуваються монументальні, геніяльні кантати для хору і оркестри до текстів Шевченка, „Заповіт" і „Кавказ", які своєю якістю давно ввійшли до скарбниці европейської музики. Важливо нагадати, що у тих творах оркестра не виконує підрядної ролі акомпаньяменту, але є рівнорядно творчим партнером хору чи пак мистецького слова Шевченка.

„Заповіт", а головно „Кавказ" — це розлогі полотна із широкою скалею емоцій, і що улюблене у Людкевича, це чарівно-безконечне прядиво поодиноких голосів хору та оркестри. Є це твори майстра т. зв. програмової музики, де кожен звук є строго підпорядкований програмі тексту чи теми. Музика Програмова — це компонування або малювання звуком якоїсь виразно окресленої програми, історії; це музика зображень і Людкевич є її дійсно великим художником.

У першій частині „Кавказу" виступає Прометей — мітологічний титан, який подарував людству вогонь. За непослух бог Зевс прикував його до скелі, щоб шуліка міг над ним знущатись. У поемі Шевченка вогонь Прометея утотожнюється з волею-свободою.

У Людкевича картина страшної кари Прометея, прикованого до кавказьких скель, покривається з картиною внутрішнього й зовнішнього бунту людини, спільноти, народу. Музика Людкевича органічно зв'язана з текстом, повна контрастів, пребагата модуляціями, раптова динамікою. Починаючи зі слів „розбиває, та не вип'є живущої крови", музика набирає впевнености і наполегливим мотивом у струнних інструментах та в переливах жіночого і чоловічого хорів переходить у ядерний марш „Не вмирає душа наша, не вмирає воля..."

В Україні, вогонь Прометея — ідеал свободи, який оживили Шевченко-Людкевич, палав ясно коли виконувався повний „Кавказ" під мистецькою орудою таких диригентів як Лев Туркевич чи Микола

Закінчення на ст. 3.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і *лише на одному боці листка* паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — Редакція.

Ф. Лукіянович

ОГЛЯД ЗИМОВИХ ІГРИЩ

У середу, 3-го лютого, запалено полум'я XIV зимових Олімпійських Ігрищ в Сараєві, столиці Боснії та Герцоговини, однієї із шістьох республік Югославії. Затрубіли сурми, і під звуки спеціяльно для цієї врочистості скомпонованої музики приблизно 1,500 учасників, представників 49 країн, перемаршували біжнею та уставились із своїми прапорами на стадіоні перед трибуною, що її заповнили 60,000 глядачів. Між змагунами були представники таких країн як Єгипет, Коста Ріка, Болівія тощо, в яких сніг видно тільки на фотознімках, а лід — в холодільнях. Але вони прибули, щоби заманіфестувати свою участь. Згідно й з традицією на чолі походу була символічна делеґація греків, а замикали цей похід господарі.

Приблизно 2,400 учнів та студентів продемонстрували народні танці, президент республіки проголосив Ігрища відкритими, і запалено олімпійський огонь. Але ще перед відкриттям стались дві замітні події.

Перша — ЗСА та Фінляндія опротестували леґітимність деяких гокеїстів, в наслідок чого Міжнародний Олімпійський Комітет (МОК) здискваліфікував п'ятьох змагунів. Дещо пізніше медична комісія МОК вилучила також одного монгольського змагуна за вживання стероїдів. А друга — це, що день перед відкриттям уже відбулись гокейові змагання через навантаження програми і тому, що Зетра — була єдиною льодовою ареною.

Контроверсійні Ігрища

За греків зимових ігрищ не було, тому ініціятор відродження олімпіяди барон П'єр де Кубертен як і довголітній голова МОК були проти них.

Проте вони прийнялись, закріпились та і з бігом часу від 1924 року додавано все нові та нові роди спорту. Так поступово додавано альпійську та нордійську комбінації, три біятлони, біги та перегони на снігу та льоду, скоки, танці на льоду аж сумма суммарум маємо тепер 39 видів спорту, і на цьому ще не кінець. Усе це вимагає дві льодові арени (в Сараєві обійшлось одною), окремі траси для з'їздів, сляльому, бобследу, скічні та бігів на різні віддалі. Словом чим більше видів, тим більше ускладнень.

Здобутки по країнах

Совєти здобули 25 медалів, тоді коли Східня Німеччина (СН) здобула 24, але натомість більше золотих медалів. За виїмком альпійських з'їздів, атлети СССР так, як і атлети СН, виявили добру підготову, займаючи часто три місця між першими десятьма.

На льоду в парах, хоч совєти здобули ряд медалів, це вже не була екстра кляса Зайцевої та Протопопова. Як було до передбачення, гокейова дружина СССР черговий раз доказала, що вона найкраща в світі.

Понад сподівання сильні позиції зайняли всі три малі скандинавські країни: Фінляндія — 13, Норвегія — 9 та Швеція — 8 медалів, зокрема якщо порівняти їх із альпійськими — Швайцарія — 5, Західня Німеччина — 4, Франція — 3, Італія — 2 та лещатарська потуга Австрії — тільки одну і то бронзову медалю. Отже відношенням два до одного — 30:15.

ЗСА здобули вісім медалів. Великі сподівання гокейової дружини ЗСА завели, вона зайняла сьоме місце. В 1980 році ЗСА здобули 12 медалів, в тому п'ять золотих сам Ерік Гайден у швидкій їзді на лижах та одну в гокеї. Три золоті та дві срібні медалі в альпійських з'їздах доказують, що лещатарі ЗСА незаперечно висунулись на передові місця.

Точкування за танці дається за технічну вмілість та артистичне виконання. Англійська пара „Ті енд Ді", як її пестливо звали англійці, це Джейн Торвилл та Кристофер Дін. Отож оті „Ті енд Ді" дали такий небувалий показ, що отримали три шістки за технічне та всі дев'ять шісток — небувале дотепер — за їхнє артистичне виконання. Дещо всупереч протоколові королева Англії вислала їм ґратуляційну телеграму.

Старі історії

Не обійшлось на цих, як і попередніх Ігрищах, без „втручання" суддів, при чому слід зазначити, що совєтський суддя був коректний, навіть виявив подекуди фаворитизм для за-

Закінчення на ст. 4.

Д-р В. Шандор

ХАРАКТЕРИСТИКА ІСТОРИЧНОГО РОЗВИТКУ РУСИНІВ—УКРАЇНЦІВ У МАДЯРЩИНІ (УГОРЩИНІ)

IV.

Доба Марії Терезії (1740-1780)

Крім економічної залежности народу від маґнатів та фізичного винищування його війнами й злиднями, і греко-католицька Церква Карпатської Україні зазнала з боку угорського католицького єпископату в Ягрі великих кривд і принижень. Яґерський єпископат завзявся златинізувати Мукачівську епархію за всяку ціну, тому в цьому напрямі не вибирав в середниках, послуговуючись наклепами на наших єпископів і доносами на них до Риму й Відня. Тому кінець поклала щойно цісарева Марія Терезія, яка поставила недвозначну вимогу до Ватикану, щоб Мукачівську епархію усамостійнити, себто звільнити її з-під юрисдикції і впливу яґерського єпископату. Таке домагання цісаревої перевів Папа Климентій XIV окремою буллою в 1771 році, якою проголосив Мукачівську епархію самостійною і незалежною від яґерського єпископату. Крім того, цісарева наділила епархію потрібними маєтками та постійними прибутками із державної каси.

Усамостійнення Мукачівської епархії є великої історичної ваги. Воно вирвало її з рук яґерських латинізаторів; згодом ця латинізація перемінилось у немилосердну мадяризацію. Крім того спорудила собі Марія Терезія живий пам'ятник на полі культурному, створивши у Відні при церкві Св. Варвари студентсько-культурний осередок „Барбареум", з якого вийшло поважне число вчених закарпатців.

Дальші реформи Марії Терезії мали загальнодержавний характер. Наказала виготовити катастер всіх земель-посілостей, на основі якого завела нову податкову систему з магнатами і шляхтою включно, чим помітно облегшила податкові тягарі селянства. Крім того вона видала Робітничий патент, яким обмежила панщину на половину. Із сконфіскованого Ордену Єзуїтів, який був в той час зрушений в цілій Европі, створила Студійний фонд, з якого призначала значні суми й для Мукачівської епархії та студентів русинів-українців.

Син Марії Терезії Йосиф II (1780-1790) видав Толерантний патент, який поставив на рівень всі релігії, включно з православною та протестантською. З маєтку конфіскованих державою манастирів (Сконфіскував у нас всі манастирі Св. Василія Великого) він створив Релігійний фонд, з якого виплачувалась платня священикам, будувались нові церкви тощо. Слід згадати, що за його ери заложено в 1784 році у Львові університет, на якому чотири роки пізніше викладали і два закарпатці: Іван Земанчик — математик і фізик, та Петро Лодій — філософію.

Такі сприятливі умовини культурного й релігійного характеру використали русини-українці на Карпатській Україні й у Галичині для власного скріплення. В той час шкільництво на Карпатській Україні стояло найвище зі всіх українських земель. Край видав цілий ряд вчених, які відіграли поважну ролю в Україні і Росії, як наприклад — Балудянський, Гуца Венелин, Лодій, Василь й Нестор Кукольники, Орлай, брати Биловичі, Земанчик тощо. На домашньому полі замітним є Йоанікій Базилович (1742-1805), автор двотомового твору (Кожний твір має по 3 частини) „Brevis Notitio Fundationis Theodori Koriatovits".

На якому високому рівні стояла тоді освіта на Карпатській Україні, вистачить вказати, що рік після оснування Харківського університету професорський збір вислав проф. І. Филиповича на Карпатську Україну для набору вчених на дев'ять вакантних катедр. Запрошення прийняло чотири: А. І. Дудрович, К. П. Павлович та два брати Билевичі. Документи того часу стверджують, що на Карпатській Україні було понад триста шкіл з кваліфіковано освіченими учителями. В змислі тодішніх державних законів і практики, тільки гербові пани — не посполиті — могли бути державними урядовцями, що сприяло росту нашого учительства і професорів. Треба однак зазначити, що ті вчені, хоч і вийшли з народу, залишили його, і більша частина з них віддала свій талант чужим народам, наприклад, Росії, Болгарії, а власний свій нарід лишився відтак, в добі жорстокої та насильної мадяризації, без потрібних народних провідників.

Процес мадяризації

До кінця XVIII віку урядовою письменною мовою Угорщини була латинська мова. Професор А. Штефан в своїй книзі „За правду і волю" стверджує за словацьким істориком Фр. В. Сасінком, що „від мадярських королів аж до XIX століття не вийшов ані один документ, писаний по-мадярськи, хоч знайдено значне число документів і листів, писаних мадярськими королями, в слов'янських мовах кирилицею і латинкою".

Розпорядком цісаря Йосифа II з 11-го травня 1784 року в усіх адміністраційних органах Угорщини латинська мова мала бути замінена німецькою. Процес мадяризації почався рішенням угорського парляменту з 5-го листопада 1790 року; цим законом проголошено державною мовою виключно угорську мову. З яким захопленням та сподіваннями прийняло угорське суспільство цю вістку, — видно з нижче наведених слів угорського журналіста Самуеля Десі, який у своїй книзі, виданій у Відні в 1790 році, про мадярську мову пише так: „Мова цього народу (себто угорська, — В. Ш.) в скорому часі здобуде цілий світ, просякне до европейських кабінетів і, як міжнародна мова, заступить французьку мову". Це тільки вказує на пиху і зарозумілість угорців, яких вони й досі не позбулися.

Закон про мадяризацію не можна було відразу перевести в життя, бо наперед потрібно було виховати професорів „угорської мови та стилю", яких до того часу не було. З уваги на те, що угорці були у власній державі в меншості, цісар Франц I в 1827 році окремою резолюцією висловився категорично проти такої проголошеної законом насильної мадяризації.

(Продовження буде)

Роковини незалежности і соборности України в Гемпстеді

Під час передачі проклямації стоять (зліва): Іван Пакош, Катерина Мицьо, заступник старости повіту Нассо Генрі Дваєр, Орест Дацків, Іван Мотлас з сином і Марія Рій.

Відзначення днів української державности відбуваються щорічно в Гемпстеді на Лонг Айленді, Н. Й., а підготовою їх займається Відділ УККА повіт Нассо. В цьому році представники української громади під проводом членів Управи Відділу відбули офіційну зустріч зі старостою повіту Нассо і мейорами міст Гемпстед, Ґлен Ков і Ойстер Бей.

Концерт для української громади для відзначення цих роковин відбувся у неділю, 29-го січня ц.р., у залі української католицької церкви св. Володимира в Юніон дейлі.

Святочну програму розпочато Пластовим Апелем, який провів Станичний Богдан Кописцянський, і відспіванням українського національного гимну.

В імені Управи Відділу присутніх привітала коротким змістовим словом заступниця голови Катерина Мицьо. Вона закликала всіх хвилиною мовчанки вшанувати пам'ять всіх тих, які віддали своє життя у боротьбі за волю України. Програмою свята вміло проводив студент четвертого року Говстра університету Марко Лисняк.

Змістовну доповідь виголосив директор централі УККА ред. Ярослав Гайвас, який не тільки блискуче охопив всі позитивні зусилля і рішення творчих сил нації, завдяки яким вільна українська держава стала дійсністю, але також вміло і об'єктивно насвітлив всі деструктивні течії „отаманщини", яка була головною причиною упадку молодої української держави. На його думку, ці деструктивні сили нації діють і сьогодні. Отаманщина і з нею пов'язана анархія — це наші головні національні гріхи, з якими ми мусимо боротись, щоб в черговій історичній нагоді всі зусилля нації були спрямовані тільки в одному напрямі — на боротьбу з ворогом українського народу і здобуття волі. Він порівняв змагання українського народу за волю з змаганнями інших народів, які боролись багато довше від нас, але таки дочекались волі. Перемагає тільки той, хто не здається і твердо вірить у свою перемогу.

Мистецька програма була різноманітна і добре приготована. Діти Школи Українознавства спільно продеклямували кілька віршів з добре підібраною тематикою, а саме: „Воскресла Україна" Олеся, „На Софійській Площі" С. Орлюка і „Під Крутами" О. Бабія. Тріо бандуристів з ансамблю „Гомін Степів" в складі: Юліян Китастий, Микола Дайчаківський і Михаїл Невмержицький чудово заграло і проспівало кілька козацьких дум і ряд стрілецьких і повстанських пісень. Танцювальна група „Скоморохи" при церкві св. Володимира в Гемпстеді під мистецьким керівництвом Роми Прийми-Богачевської дуже добре виконала кілька народних танців. Всіх виконавців програми присутні нагороджували заслуженими оплесками. Свято закінчено відспіванням „Не пора", після чого присутні ще довго гуторили при каві і солодкім.

М. Бурян

Вечір пам'яті М. Хвильового в Лос Анджелесі

Четвертого лютого ц.р. в залі парафії св. Андрія Первозваного, відбувся Літературний вечір пам'яті письменника, що сколихнув українське суспільство в Україні і в діяспорі своєю бунтівною творчістю і трагічною смертю (пострілом у власну скроню він відібрав собі життя у травні 1933 року).

Програмою Вечора, що почався в 7-ій год., провадив каліфорнієць Олег Чайковський, а зміст її виповнили „приїжджі зі сходу": керівник видавництва „Смолоскип" Осип Зінкевич, доповідачка Роксоляна Яримович і мистець слова Марта Гарасовська.

О. Зінкевич-постать широко відома в українському світі. Він не тільки „технічний редактор творів М. Хвильового", як скромно зазначено в афіші-повідомленні, а справжня душа літературно-публіцистичного видавництва „Смолоскип", яке завзято боронить культурно-політичні інтереси України своїм двомовним журналом і виданням актуальних брошур і книжок творчости українських письменників. Останніми роками воно успішно виконує величезної ваги справу і видає повне зібрання творів Миколи Хвильового, що їх цілком одібрано українському читачеві в Україні. Цим „Смолоскип" виконує „чебрецевий заповіт" „хвилюючого" Миколи Хвильового. Відомо, що письменник дуже любив чебрець, його пахощі частенько оспівував у своїх творах, а в одному з них висловлював бажання відчувати пахощі чебрецю на своїй могилі.

Чітко і виразно, маючи гарну дикцію, гарною літературною мовою керівник „Смолоскипу" наголосив непроминальне значення і вагу літературної спадщини М. Хвильового як повістяра, так і публіциста, автора знаменитих памфлетів з їх центральними гаслами „Геть від Москви", „Орієнтація на психологічну Европу". Це було нечуваним зухвальством з боку М. Хвильового в суспільно-політичних обставинах України другої половини 20-их і початку 30-их років. Підписаний, бувши тоді вчителем 10-річки в околицях Києва, пригадує просто приголомшливе враження, яке справляли на нас, учителів і „вузівську" (студентську) молодь, „дерзновенні" гасла М. Хвильового. Це був справді помах „гайдамацької шаблі очайдуха" на культурно-політичному фронті супроти Москви.

Зрозуміло, що по хвилинному остовпінні від „гайдамацького посвисту" Миколиного пера, Москва поспішила докласти всіх зусиль, щоб якось Хвильового „прибрати до рук" (просто фізично знищити його було невигідно і навіть небезпечно, з огляду на величезну популярність його в колах української інтелігенції, зокрема серед студентства). Отож, насамперед урухомлено апарат провокативної брехні — нібито М. Хвильовий власноручно застрілив свою матір. Доказом цього, мовляв, є власне оповідання Хвильового „Я". Крім цієї грубої брехні, розрахованої на примітивного читача, не обізнаного з літературним прийомом, так званого „персонажного я", на Хвильового нацьковано комунізуючих холуїв-кар'єристів з середовища самих літераторів. Це, очевидно, створювало для М. Хвильового - поруч з ненастанними партійними причіпками (він був членом КП(б)У) нестерпно задушливу атмосферу, в якій не було місця для творчости, і в наслідок пролунав самозгубний постріл людини, що кинула сміливий виклик „старщобратнім" сатрапам, аби вирвати Україну з їх цупких лабет і вивести на широкий шлях европейского розвитку з нетрів глухої хохляндії.

Такі думки й почуття, буджені триразовим виступом О. Зінкевича (вже після стислої біографічної сильветки Хвильового, поданої Роксоляною Яримович), були справжнім розкриттям внутрішньої істоти письменника, його творчости, його душі.

І коли після цього перед слухачами станула струнка постать Марта Гарасовської, вони вже були цілком підготовлені до сприймання по-мистецьки поданого напам'ять тексту новелі Хвильового „Я".

Автор цих рядків, сам довголітній викладач мови й літератури, отже вже з професії своєї мусить знати ціну мистецького слова, тож, „не мудрствуя лукаво", мусить признати неабиякий хист юної Марти Гарасовської в царині мистецького слова. Це відчула й авдиторія, — понад 70 осіб, — нагороджуючи мистця довготривалими оплесками. Крім новелі „Я", М. Гарасовська виступала ще двічі, подаючи зачарованим слухачам „Арабески" („Я безумно люблю город").

Після закінчення програми, під час товариської гутірки за перекускою, слухачі жваво обмінювалися враженнями цього справді змістовного мистецьки насиченого Літературного Вечора.

А. Юриняк

Назустріч Вічному Місту

Цього літа з'їдуться в Римі знову, вже 14-ий раз, учасники Вакаційного курсу Українського Католицького Університету. З'їдуться, чи радше злітяться з різних сторін - з американського, може, й австралійського континентів і з різних країн Европи, певно в очікуванні переживань, про які розказували вже багато їх попередників, — а їх уже добрих кілька сотень, — з хвилюванням, вдоволенням, а то й з гордістю.

Прийме їх спочатку український Рим у нашій гостинниці, популярно прозваній студентами „на Мадонні", бо розсташована вона на площі „Мадонна деї Монті". Там живуть студенти і теж професори.

Може, перші цікаві кроки прибулих поведуть їх на горішню терасу гостинниці. Там вони вперше відчують, що вони в серці Риму — Вічного Міста, коли побачать понад дахи могутню руїну славного Колізею. Але покищо їх думки будуть при українській програмі їх подорожі до Риму. Може, почнуть вони її відвідинами у парафіяльної церкви української громади Риму — церкві свв. муч. Сергія і Вакха та Жировицької Богоматері, що стоїть поруч гостинниці і навіть зв'язана з нею бічним входом.

Наступного дня забере їх спеціяльний автобус до УКУ доволі далеко за містом. Там знову привітає їх вже здалека імпресивна золота баня, так добре вже знайома ще з Київської Софії. Згодом в'їдуть вони на велике каменем виложене подвір'я. Тоді катедра Св. Софії з'явиться їм наліво у повноті своєї величі. Далі буде будинок університету, а напроти нього — пам'ятник Шевченкові-пророкові, і зелень, і квіти... Може, тоді зупиняться студенти перед входом до будинку університету і прочитають напис по-латині, що „правда, любов і знання з'єднають тих, що в розсіянні". Це клич творця УКУ Блаженнішого Патріярха Йосифа, який тут здійснений мрію свого життя, ще з Львова про український католицький університет.

І так нові студенти розпічнуть українську програму. Вона в цьому році проходитиме під знаком грядучого святкування приходу християнства на наші землі, і тому її загальна тема — „Напередодні українського тисячоліття".

Проте український аспект курсу не тільки у викладах. Він теж у цій особливій атмосфері, в якій житимуть і яку відчуватимуть щоденно курсанти: у чудовій катедрі св. Софії і у Богослужебних відправах в ній, згідно з нашим традиційним обрядом; в багатій бібліотеці, в музейних збірках тут і в гостинниці, а передусім у відчутті постійної присутности Патріяха, у зустрічах з ним і розмовах, приязних і неформальних.

Учасники курсу добре знають, коли вибираються до Риму, що поза самою українською програмою, там чекає на них цікава зустріч з історією й культурою Італії. Перша прогулянка найближчими вулицями від гостинниці поведе їх на Форум Романум з його руїнами римської слави, а далі — на Кампідоліо колись релігійний і політичний осередок старого міста, потім — у вулиці й вулички, площі, будівлі, на „Еспанські Сходи" й інші пам'ятки ренесансового Риму, а ще далі — Ватикан з його скарбами і там теж традиційна зустріч і, звичайно, розмова з Папою і т.д.

Сповниться, напевно, й інша традиція римського Вакаційного курсу-прогульки учасників до Фльоренції (обов'язково), Ассізі, Помпеїв, може, й романтичного Капрі і, напевно, різні непередбачені культурні пригоди. Усе це — культурно-виховний додаток до Вакаційного курсу УКУ. А в загальному — незабутні переживання і спогади з Вічного Міста.

Український Католицький Університет оголосив уже цьогорічний Вакаційний курс від 21-го червня до 22-го липня. Товариство Св. Софія призначило деяку кількість стипендій. До цього Товариства можна звертатися за інформаціями на адресу: St. Sophia Religious Ass'n, 7911 Whitewood Rd. Philadelphia, Pa. 19117, tel.: (215)247-5448.

ЮСТ

Дня 29-го березня 1984 р., припадає перша невимовно болюча річниця смерти, Дорогого і Незабутнього МУЖА, БАТЬКА і ЗЯТЯ

бл. п.

МОДЕСТА БОДНАРА

ДОКТОРА МЕДИЦИНИ,

який у повному розцвіті життя, так ненадійно відійшов у Вічність.

З цієї так сумної нагоди,

Гуцульське Т-во „ЧЕРЕМОШ" у Філядельфії

висловлює глибоке співчуття горем прибитій дружині д-р Анні Сороханюк Боднар, родженці Гуцульщини Жаб'я, дітям: Олегові, Олександрі і Захареві, тестям Евдокії і Дмитрові Сороханюкам та всій Родині і Приятелям Покійного.

Нехай ця вільна земля Вашінґтона буде Йому легкою, а пам'ять про Нього вічна!

За Управу „Черемошу":

Дмитро Ткачук, голова — Дмитро Федорійчук, секретар

В ДРУГУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ нашої Дорогої і Незабутньої МАМИ

бл. п.

Галини Вакуловської

в суботу, 17-го березня 1984 р., о год. 2-ій по пол. буде відправлена

ПАНАХИДА на могилі Покійної

на українському православному цвинтарі в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

Просимо в цей день згадати Покійну в своїх молитвах.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Доньки — ВІКТОРІЯ І МАРІЯННА

Український Хор „ДУМКА" в Ню Йорку, Н. Й.

повідомляє своїх Членів, Прихильників і цілу Українську Громаду, що 6-го березня 1984 р. в Каліфорнії упокоївся в Бозі

бл. п. диякон

Богдан Крушельницький

член-основник Хору, баритон-соліст, кол. заступник дириґента і кол. член Музичної Комісії.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Родині Покійного найщиріші співчуття складають -

Управа і Члени Хору „Думка"

Управа УСВТ „Чорноморська Січ" і Провід Спортової Школи

з глибоким жалем повідомляють Членів Т-ва і Учасників Спортової Школи в роках 1970-74, що дня 2-го лютого 1984 року, після довгої і важкої недуги відійшла у Вічність

бл. п.

ГАЛИНА МАТИЯШ

медична сестра Спортової Школи „Ч. Січі" 1970-74 рр. на оселі „Верховина" в Ґлен Спей, Н. Й.

ПОХОРОН відбувся в понеділок, 5-го березня 1984 р.

Мужеві і всій Рідні Покійної висловлюємо найщиріші співчуття.

Вогонь...

Закінчення зі ст. 2.

С. Людкевич в молодшому віці

С. Людкевич, рисунок О. Сорохтея

Колесса. Мов олімпійський смолоскип-естафета, цей вогонь виніс з України маестро Володимир Колесник, щоб засвітити його знову ж у повній силі у сусідстві Статуї Свободи в Карнеґі Голл 1-го квітня.

Будьмо ж свідками цього полум'яного акту!

Борітеся — поборете,
Вам Бог помагає!
За вас правда, за вас слава
І воля святая!

(„Кавказ")

Ділимося сумною вісткою з Родиною і Знайомими, що 14-го березня 1984 року заосмотрений Найсвятішими Тайнами, помер в Рочестері, Н. Й.

бл. п.

КЛИМЕНТІЙ КОСАНОВСЬКИЙ

нар. 1900 р. в с. Налуга, Україна, інженер-лісник і б. хорунжий УГА

ПОХОРОН відбудеться в суботу, 17-го березня 1984 р. в Ґлен Спей, Н. Й., з церкви св. Володимира, о год. 10-ій р.

В смутку:
син — СТЕФАН
донька — ЛІДА КУРКЧІ з мужем БОРИСОМ
внуки — ХРИСТЯ, ПЕТРУСЬ І НАТАЛКА

ОБ'ЄДНАННЯ МИСТЦІВ УКРАЇНСЬКОЇ СЦЕНИ (ОМУС)

ділиться болючою вісткою зі своїм Членством й Українським Громадянством, що в дні 9-го березня 1984 року, відійшла у Вічність, довголітній Член нашого Об'єднання

св. п.

НІНА ЛУЖНИЦЬКА

визначна артистка Українських Театрів.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ!

Опечаленій Родині Покійної складаємо щиро глибокі співчуття.

Управа ОМУС

Радісне 16-річчя

Дня 19-го лютого 1984 року в пополудневих годинах відбулися в Українському Домі, при вулиці Мейн ч. 301, збори Української Кредитової Кооперативи.

„Кредитівка існує вже 16 років і, як виходить зі звітів, вона постійно зростає. В 1968 році мала вона 45 членів, а майно її було понад 4,000 долярів. Між тими громадянами, що любили кооперативну ідею був інж. Ярослав Карп'як. Він зумів заохотити до кооперативної ідеї. З нагоди зборів згадуємо його працю і журимося, що мало є таких, як св. п. Ярослав.

Хоч банків у нас багато, але наша, ще тепер маленька Кредитівка, буде жити і розвиватися. Вже з кінцем 1983 року мала вона 670 членів; майно її виносить 1,449,439.31 дол. Її клич — „Свій свому поможе!"

Зі звітів Дирекції ми довідалися цікаві речі П. Бреславець, касир сказав, що „державний стан не був надто під економічним зглядом сприятливий, але тепер вже найгірше минає". Держава пожвавила економічне життя, що корисно відіб'ється і на житті нашої кооперації. В дивідендах одержали члени понад 100,000 дол. Кредитівка буде економічно ще краще розвиватися, коли наші гроші, які ми маємо у неукраїнських банках, опиняться у наших кредитівках. Варто згадати, що українська кооперація на рідних землях дуже причинилася до розвою Просвіт, Рідної Школи і всього українського культурно-освітнього життя. Клич „Український капітал в українські руки" повинен знайтися у серці кожної української людини.

Василь Пакуляк

Концерт пам'яті Меланії Байлової

У неділю, 2-го лютого ц.р. в Українському Інституті Америки (УІА), відбувся концерт присвячений пам'яті проф. Меланії Байлової у п'яту річницю її смерти. Український Музичний Інститут (УМІ) та колишні учні М. Байлової влаштували імпрезу, яка зацікавила широке коло нашої спільноти. Заля була вщерть виповнена, і треба було доставляти крісла.

Президентка УМІ Наталія Котович тепло виголосила вступне слово, в якому підкреслила ідейність і патріотизм М. Байлової, на яких опиралася її музично-педагогічна праця, як також згадала про її великі заслуги для УМІ.

Жваво і виразно Таїса Богданська зілюструвала „Сильветку" М. Байлової. Вона пригадала, що М. Байлова відчувала відповідальність за музичне виховання української молоді і була строгою у своїх вимогах до учнів. В її клясі завжди панувала дисципліна. При тому її студенти відчували материньку любов і щире піклування.

Малий Ромцьо Мацькевич вшанував свою покійну тету, гарно відігравши на фортепіяні „Їхав козак" Р. Савицького.

Здібний Юрій Фурда виконав Прелюдію Ц-моль М. Лисенка і Польонез А-дур Шопена з піяністичним розмахом.

Колишній учень М. Байлової, Олесь Кузишин заграв свою власну композицію на тему „Ой, не ходи Грицю", в якій виявив замилування до різнорідних модуляційних змін, щоб надати матового чи яскравого кольориту. Талановитий Олесь має свої власні ідеї, і тому бажаємо йому дальшого розвитку контр - пункту і великих музичних форм.

„Слово від учнів" виголосив Олесь Кузишин, який говорив про свою учительку щиро і невимушено з великою пошаною і признанням. Тепер, коли призрів, Олесь ще більше вдячний М. Байловій за її безкорисне продовжування лекцій, під час яких вона безупинно розвивала любов до світу музичної фантазії та старалася приблизити й захопити учнів, щоб відчули твори великих майстрів. М. Байлова була б щасливою, якби почула ці зворушливі, шляхетні слова свого улюбленого вихованка Олеся.

Марта Мачай зі запалом виконала Скерцо Б-моль Шопена. Вона викликала здивування в публіки: „Як це можливо, щоб Марта, яка студіює медицину, зуміла так музикально і технічно чисто заграти нелегку композицію Шопена? Вона залишила враження надзвичайно музично обдарованої.

Остання колишня учениця М. Байлової Марта Аєрбе відіграла цілий Концерт А-моль Ґріґа. Її теперішній учитель Лев Стругацький заступав оркестру на другому фортепіяні. М. Аєрбе вив'язалася зі свого завдання похвально, виконуючи цей трудний концерт із зрозумінням і доброю музичною пам'яттю. Кантиленна гра чи пікантний жвавий ритм були підтримані її досвідченим учителем. Обидвоє музикували з ентузіязмом, що перенісся на численну публіку.

Після вдалого концерту відбулося елеґантне прийняття заходом Батьківського Кружка, на якому ще довго згадували заслуженого педагога піяністку М. Байлову.

Дарія Гординська-Каранович

Виставка мініятюр В. Кричевського в Едмонтоні

В. Кричевський

Авторові цих рядків доля присудила тісно зв'язатися з сім'єю Кричевських, славетних українских мистців, яка вклала в скарбницю нашого мистецтва великі цінності та відіграла передову ролю у формуванні обличчя української мистецької образотворчости XX сторіччя. Авторові довелося написати працю монографічного характеру „Василь Кричевський-творець українського національного стилю", статті про знаменитого брата Василя, Федора Кричевського, про старшого сина Миколу, прекрасного акварeліста европейської слави, відкривати виставку творів молодшого сина, теж Василя, в 1976 році й писати рецензію, а також відкривати кілька виставок творів онуки Василя, сеньйора, й дочки Василя-сина, Катерини Росандіч, видатної малярки-акварелістки, яка всeлавилася своїми знаменитими пейзажами, зокрема архітектурними мотивами Києва, де й народилася. Очевидно, автор цих рядків написав кілька рецензій на її твори. Згадані виставки відбулися в Едмонтоні й їх влаштувала Софія Скрипник, невтомна організаторка виставок українського мистецтва й тільки їй слід завдячувати наше мистецьке життя на цьому терені.

В днях 16-18-го березня ц.р. знову Софія Скрипник влаштовує в Оксфорд Ґалерії в Едмонтоні вже посмертну виставку творів В. Кричевського (помер 16 червня 1978 року), а останній день виставки, 18 березня, саме збігається з днем народження мистця (18 березня 1901 року в Харкові). Відкривати виставку доведеться знову авторові цих рядків, що сповнить свій обов'язок з великою радістю. Про життя й творчість цього визначного мистця не слід довго розводитися, він бо давно широко відомий своїми високоякісними творами в Україні, в Німеччині та в Америці (Каліфорнія), де жив і творив протягом майже 30 років (від 1949 до смерти в 1978 р.) Відомо нам, що В. Кричевський був педагогом в Художньо-індустріяльній школі в Києві, виявлявся в кінематографії при співпраці з О. Довженком та оформив 16 фільмів, зокрема вартісний фільм „Земля". Виявився в оформленні української книги, зокрема вартісного альбома „Донбас", а в станковому малярстві створив безліч пейзажів олійною технкою, темперою, ґвашем та акварелею. Своїми високоякісними пейзажами Василь Кричевський брав участь у виставках у Києві, в Німеччині, зокрема у світовій виставці українського мистецтва в Дітройті в 1960 році, як теж мав 7 індивідуальних виставок в Америці й Канаді. Був членом УСОМ в Німеччині та ОМУА в Америці.

Твори В. Кричевського позначені реалізмом з деякими рисами імпресіонізму, а що його талант формувався в українському середовищі, Академії Мистецтв у Києві та її професорів - батька Василя, дядька Федора та інших світочів нашого мистецтва, Василь Кричевський суто український реаліст з виразним обличчям самобутности. Його пейзажі наскрізь оригінальні, вони чітко відрізняються від пейзажів західньоевропейських та американських мистців, а вже діяметрально протилежні соцреалізмові московської продукції, тобто „передвижництву" останньої фази кінця XIX сторіччя.

Василь Кричевський передовсім-незрівняний майстер неба й хмар, як теж невловимих і вічно змінливих морських хвиль, а коли взяти до уваги ніжні, сочисті та соняшні й життєрадісні кольори, як теж віртуозно використані світло-тіні, його пейзажі - прямо безконкуренційні. Коли б мистець мав сприятливі творчі умови (а такі могли б бути тільки у власній державі), ім'я Василя Кричевського ми могли б сьогодні стрінути в історії світового мистецтва. На жаль, vae victis! Мистець не шукав „модних ізмів", не „стилізував" природи хитро-мудро, щоб „блиснути оригінальністю", а навпаки, був з природою в тісних контактах, тому вмів схопити найсубтельніші її явища, при цьому дати природі чар своєї самобутности.

Зокрема Кричевський вмів майстерно передати чар української природи, особливо села, що збагнув його докраю. В юних роках, разом з братом Миколою, відвідували свою бабку Параску Кричевську в с. Ворожба, на Слобожанщині, в одному з найчарівніших закутків України, де на річці Пслі були старі млини, а в околиці старовинні козацькі хати. Теж відвідували Лебедин й околишні села, і ці могутні враження залишились в душі мистця назавжди. Це й було лейтмотивом протягом усього життя творчого нашого мистця.

На виставці в Едмонтоні 16-18 березня ц.р. буде виставлено коло 100 творів Кричевського, цим разом мініятюр, виконаних акварелею, кольоровими олівцями й рисунки тушем. Тематика їх різна: тут пейзажі із Слобожанщини - ремінісценції з юних років, Кримські гори і Чорне море, як теж пейзажі з Каліфорнії. Всі вони виконані з притаманною мистцеві ерудицією. Це не мініятюри в повному значенні цього слова, що прикрашали рукописні книги й стародруки, ілюмінації книг Західної Европи ранніх сторіч, ні мініятюри-портрети XYI-XYIII сторіч, славні надзвичайною прецизністю. Твори Василя Кричевського останньої фази значно меншого розміру, ніж розмір „нормальний" картин, що ми звикли їх бачити на всяких виставках, тому їх можна уважати мініятюрами.

В часі довгої хвороби мистець не міг вже працювати при мольберті й виконував ці мініятюрні картини переважно в ліжку й техніками, що були доступні в цих тяжких умовах. Все ж між цими творами — „лебединою піснею" мистця, є багато перлин високої мистецької якости, про що наглядно переконаються глядачі на виставці. Василь Кричевський виявився, як вірний син своєї Музи до останнього віддиху й був справжнім героєм. Коли бо людина на смертному ложі, звичайно, впадає в паніку, він до останньої хвилини думав тільки про мистецтво.

Іван Кейван

Огляд...

Закінчення зі ст. 2.

хідніх змагунів. У танцях є три проби, і до останньої, на третьому місці була пара змагунів ЗСА. Бламберґ та Сеіберт. Свій кінцевий попис вони виконали майже бездоганно, отже бронзова на грудях. Ні, бо італійський суддя подав оцінку низьку не за попис, а за музику, чим позбавив американську пару медалі, що її отримала совєтська пара. Коли тому судді вияснили, що він не є музичним критиком, не є в опері Ля Скаля, а має дати тільки оцінки танку на льоду, він старався виправити свою помилку, даючи найвищі оцінки змагунам ЗСА, але вже ніхто не поверне заслужену медалю парі ЗСА.

Та це не одинокий випадок, бо в нордійській комбінації (скоки та біг на лещетах) змагун ЗСА Пет Ейгирн мав в скоках найкращі висліди. Під час скоків сніжило. Отож судді здеклярували, що траса небезпечна — залишилися ще чотири змагуни до скоку — та уневажнили висліди раніших скоків. Ейгирн мав забезпечену медалю і казали, що якщо б він був членом совєтської дружини, такого рішення не сміли б зробити. Знеохочений, Ейгирн зайняв 17-те місце.

Деякі профілі

Медаліст з'їзду, це 23-річний Билл Джансон з Каліфорнії, який в молодшому віці був автокрадом, його зловили і тільки завдяки добросердечності судді, не посадили до в'язниці. Без освіти і товариської поведінки, опинившись в Сараєві, заявив: „Та пощо ви, хлопці, тут приїхали, як я вже є тут"? А ті хлопці, це були „аси" як Ф. Кляммер, А. Венцель, П. Мюллер, А Штайнер та інші.

Деббі Армстронг (ЗСА) здобула золоту медалю у великому слялъомі, а брати близнюки Фил і Стів Мер здобули золоту медалю у слялъомі.

Але тут вибіг на лід з широким усміхом, безпосередньою щирістю 16-літній Браєр Бойтано, який зайняв 30-те місце в обов'язуючих пробах фігур штучної їзди на льоду. Повний верви і динаміки, він зайняв п'яте місце та, став любимцем публіки.

Шіснадцятирічна Ілейн Заяк в молодому віці була в нещасливому випадку, в якому втратила два великі пальці і три менші із правої ноги. Вона здобула четверте місце.

І є ще медаліст Скат Гемилтон, який у віці п'ятьдев'ять років пролежав у шпиталі, почав вправляти штучну їзду на льоду від 11 літ, здобув трикратне мистецтво світу а тепер золоту медалю.

Одинокою учасницею Олімпійських Ігрищ серед чоловіків і жінок, яка здобула трикратно золоту медалю була фінляндка Марія-Ліза Гермаляйнен (у бігу на лещатах) 5 кілометрів 10 км. і 20км)

Золота медаля господарям

За організацію, гостинність та чесність належиться господарям золота медаля. Були небуденні приклади, коли обслуга ресторану бігла за гостем який залишив занадто щедрий „тип", щоб повернути його надмір, коли хтось махнув на авто, думаючи, що це таксівка і приватний власник завіз гостя без оплати, хоч там ґальон бензини коштує три доляри. Були випадки, що старші люди вставали з крісла, щоб дати місце гостям з-за кордону. Але все це блідне у відношенні до зусиль влади та військових частин.

Ото ж під час відкриття Ігрищ в Сараєві не було снігу, на траси військо нанесло сніг, так що лещатарські змагання могли відбутись.

З теплих вод Адріятики вітер посунув випари через скелистий гребінь в долину Сараєва-Загреб. Саме тоді з північного сходу каспійських долин повіяв морозний вітер „Крівиц". Він зразу заморозив випари, перемінив у завірюху та устелив шлях цих долин верствою снігу приблизно двох стіп.

І тут знову військо. Воно відкопало міста та зокрема прочистило гори снігу із трас з'їзду, слялъому, скічні та бобследу. Якщо б не швидка рятункова акція югослав'янців та їхнього війська, хто знає коли закінчилися б Ігрища.

Епілог

Так як розпочалися із музикою і танцями, так і закінчились Ігрища, вогонь яких погашено 19-го лютого. Виявляється що телевізійні передачі у ЗСА сіттю Ей-Бі-Сі все більше покриватимуть перебіг Ігрищ, бо в 1976 році в Інсбруку заплачено 10 мільйонів долярів, у Лейк Плесіді — 15,5 мільйона дол., а у Сараєві, — 91,5 мільйона дол. за передання XV Ігрищ з Калґарі, Канада, Ей-Бі-Сі заплатить понад 300 мільйонів долярів.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

СУБОТА, 17-го БЕРЕЗНЯ 1984 р.

Фінікс, Арізона. Річні загальні збори 488-го Відд., о год. 3-ій по пол. в залі української католицької церкви при 4318 Вест Клarендон Авеню. Проситься членство прибути. — О. Ліневич, гол. і тимчасовий секр., М. Винничок, гол. К. К.

П'ЯТНИЦЯ, 30-го БЕРЕЗНЯ 1984 р.

Йонкерс, Н. Й. Річні збори Т-ва Подільська Січ 8-ий Відд., о год. 8 веч. в Домі СУМА при 301 Палісейд Аве. На порядку: звіти урядовців та вибір Управи на 1984 рік. Проситься всіх чл. прибути та вирівняти залеглі вкладки. — П. Шкафаровський, предс., М. Кульчицька, секр.